

Fra: Ellefsen, Vidar[Vidar.Ellefsen@golder.no]
Sendt: 19. aug 2021 15:52:20
Til: Røed, Andreas; Postmottak SFOV
Kopi: Simenstad Jon Christian; Røed, Andreas; Solheim, Synne; Lindman, Sofie
Tittel: SV: Melding om mottatt søknad - utslipp fra etablering av - Saksnr. 2021/15316

Hei.

Viser til epost under hvor det bes om en bekreftelse fra kommunen om at det omsøkte tiltaket er i overensstemmelse med kommunens plan for området.

Etableringen av ny parkeringskjeller for nytt sykehus i Drammen Helsepark er i samsvar med vedtatt reguleringsplan, og rammesøknad er til behandling hos kommunen.

Etablering av nytt sykehus på Brakerøya, som dette er en del av, er i overensstemmelse med kommunens plan for området.

Renseanlegget og rensekravene som denne søknaden omhandler er tilsvarende det som Miljødirektoratet behandlet og godkjente (ref vedlagte tillatelse og vilkårenes pkt 5) for grunnarbeidene for det nye sykehuset på naboeiendommen til parkeringskjelleren, og det omsøkte utslippet føres til samme resipient. Kommunen hadde ingen merknader til dette den gang (ref høringsuttalelser i vedlagte tillatelse), som bekrefter at tiltaket er i overensstemmelse med kommunens plan for området.

Søknaden gjelder kun for anleggsperioden, og er således et midlertid anlegg med begrenset utslipp.

Tiltaksplan for oppgraving og behandling av forurensede masser behandles av kommunen som forurensningsmyndighet.

Vi kan derfor ikke se at det skal være nødvendig med en egen bekreftelse fra kommunen for at Statsforvalteren skal kunne behandle søknaden fra DHP Parkering AS datert 11. mai 2021, og ber for ordens skyld om at Statsforvalteren bekrefter dette basert på redegjørelsen over.

Med vennlig hilsen

Vidar Ellefsen (M.Sc. (Engineering Geology))

Project Director

Golder Associates AS

Ilebergveien 3, 3011 Drammen, Norway

T: +47 32 85 07 71 | D: vidar.ellefsen@golder.no | M: +47 92 01 87 56 | [golder.com](https://www.golder.com)

[LinkedIn](#) | [Instagram](#) | [Facebook](#) | [Twitter](#)

Work Safe, Home Safe

Denne e-post sendingen er fortrolig og kan inneholde beskyttet informasjon for den eksklusive bruk av den påregnede mottaker. All bruk, distribusjon og kopiering av denne sendingen for uvedkommende er strengt forbudt. Hvis du ikke er den påregnede mottaker, vær så snill å melde fra til senderen og slett alle kopier. Elektronisk media er mottakelig for uautorisert modifisering, forringelse og uforenlighet. Av den grunn kan man ikke stole på den elektroniske mediaversjonen av noe arbeid.

Golder and the G logo are trademarks of Golder Associates Corporation

Org. nr. 988 237 612

Vennligst tenk på miljøet før du skriver ut denne e-posten

Fra: Røed, Andreas <fmbuaro@statsforvalteren.no>

Sendt: torsdag 19. august 2021 12:46

Til: Simenstad Jon Christian <Jon.Christian.Simenstad@banenor.no>

Kopi: Kvalø, Marte Strand <fmoamsk@statsforvalteren.no>

Emne: Melding om mottatt søknad - utslipp fra etablering av ny parkeringskjeller for nytt sykehus i Drammen Helsepark

Hei,

Statsforvalteren i Oslo og Viken viser til mottatt søknad datert 11. mai 2021 fra DHP Parkering AS, der det søkes om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av anleggsvann fra etablering av ny parkeringskjeller for nytt sykehus i Drammen Helsepark.

Forventet saksbehandlingstid

Grunnet stor arbeidsbelastning på vår avdeling for øyeblikket, har vi noe lengere behandlingstid enn normalt for søknader om tillatelser etter forurensningsloven. Etter forvaltningsloven § 11 a, annet ledd plikter Statsforvalteren å gi et foreløpig svar til søker. Forventet saksbehandlingstid fra søknaden anses å være fullstendig opplyst er ca. 6 måneder.

Vi oppfordrer og ber søker om å se over og bekrefte at søknaden er tilstrekkelig opplyst i henhold til krav fastsatt i lov og forskrift, eventuelt ettersende de opplysninger som mangler. I forurensningsloven § 12 og forurensningsforskriften § 36-2 finner man de fastsatte krav til innhold i søknad om tillatelse.

En forutsetning for at Statsforvalteren kan gi tillatelse er at det omsøkte tiltaket er i overensstemmelse med kommunens plan for området. Vi ber derfor søker om å fremskaffe og oversende en bekreftelse fra kommunen på at dette er i orden, dersom dette ikke allerede fremkommer i oversendt dokumentasjon. Statsforvalteren vil gjøre oppmerksom på at fristen for saksbehandlingen først løper fra det tidspunkt saken er klar til behandling. Det betyr at dersom vi etter en gjennomgang av søknaden finner at den er ufullstendig, og det er nødvendig med ytterligere opplysninger, vil fristen først begynne å løpe når disse forholdene er brakt i orden.

Statsforvalteren som forurensningsmyndighet er ansvarlig for at saken er tilstrekkelig opplyst før vedtak treffes jf. forvaltningsloven § 17. Det er søker som i denne sammenheng har ansvar for å fremskaffe de nødvendige opplysningene så saksbehandlingen kan påbegynnes.

Informasjon om plikt til å betale gebyr

Statsforvalteren informerer om at vi er pålagt å ta gebyr for behandling av søknad om tillatelse/endring av tillatelse, jf. forurensningsforskriften kapittel 39, § 39-3. Grunnlaget for valg av gebyrsats er forventet ressursbruk hos Statsforvalteren i forbindelse med søknaden. Vi vil varsle gebyr og gebyrsats så snart vi har gjennomgått søknaden, og deretter vil gebyr fastsettes ved vedtak når søknaden er ferdigbehandlet.

Korrespondanse

Søknaden fra DHP Parkering AS er lagret hos oss på saksnr. 2021/15316. Vi ber om at all korrespondanse fra søker rettes til sfovpost@statsforvalteren.no og alltid merkes med saksnr. 2021/15316. I tillegg kan e-poster også sendes som kopi til den angitte saksbehandler sin e-postadresse. På denne måten forsikrer vi at all korrespondanse mellom søker og Statsforvalteren blir arkivert. Saksbehandler hos Statsforvalteren er Andreas Røed (fmbuaro@statsforvalteren.no).

Med vennlig hilsen

Andreas Røed

rådgiver

Statsforvalteren i Oslo og Viken

klima- og miljøvernavdelingen

Telefon: 32 26 66 14

E-post: fmbuaro@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvalteren.no/ov

GOLDER

MEMBER OF WSP

Statsforvalteren i Oslo og Viken

GOLDER

MEMBER OF WSP

Helse Sør-Øst RHF
Parkgata 36
2317 HAMAR

Oslo, 26.09.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/9423

Saksbehandler:
Vanja Alling

Tillatelse til bygging og graving i forurenset grunn ved gjennomføring av sykehusutbyggingen på Brakerøya i Drammen

Helse Sør-Øst RHF søker om tillatelse til bygging og graving i forurenset grunn på Brakerøya i forbindelse med bygging av nytt sykehus i Drammen.

Miljødirektoratet gir tillatelse til tiltak i forurenset grunn, med hjemmel i forurensningsloven § 11, på gitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet. Frist for å sende klage er tre uker etter mottatt brev.

Vi varsler også at vi vil ta gebyr for behandling av tillatelsen. Tillatelsen er foreløpig plassert under gebyrsats 3, som tilsvarer kr 164 000. Frist for å kommentere på varsel av gebyr er tre uker etter mottatt brev.

Tillatelsen omhandler Brakerøya, lokalitets-ID i databasen Grunnforurensning er 2321 og 2597, i Drammen og Lier kommune.

Vi viser til Helse Sør-Øst RHF (HSØ) sin søknad om tillatelse til bygge- og gravearbeider i forurenset grunn ved bygging av nytt sykehus Drammen, datert 21. mars 2019, til høringsinnspill på tiltaksplanen, til tillatelse til gjenvinning av tyngre bygningsmasser, datert 13. mai 2019, og til tilbaketrekking av myndighet for bygg- og gravearbeider på lokaliteten fra kommunen, datert 8. november 2017, innhentet informasjon per epost i sammenheng med behandling av søknaden, samt til sakens øvrige dokumentasjon.

Bakgrunn for søknad om tillatelse

Helse Sør-Øst RHF planlegger nytt somatisk og psykiatrisk sykehus på Brakerøya i Drammen og Lier kommune. Sykehuset skal ligge sentralt på Brakerøya, mellom E18 og fjorden. Utbyggingen vil medføre noe utfylling i sjø, samt berøre to kjente forurensningslokaliteter syd for jernbanen hvor det tidligere er gjennomført tiltak mot forurenset grunn:

- I vest: industrieiendommen «Brakerøya National Industri/ABB (lokalitets-ID 2321)
- I øst: tidligere NSB Impregneringsverk Brakerøya (lokalitets-ID: 2597)

Utbyggingstomt er fortsatt i varierende grad forurenset med PCB, PAH, tungmetaller og olje. Det er derfor utarbeidet en tiltaksplan som beskriver hvordan forurenset grunn skal håndteres under utbyggingen. HSØ søker derfor Miljødirektoratet om tillatelse til bygge- og gravearbeider i forurenset grunn i henhold til tiltaksplanen.

Faktagrunnlaget for vurderinger opp mot naturmangfoldloven og vannforskriften

Det er ikke funnet noen landlevende sårbare eller rødlistede arter på Brakerøya industritomt.

Deltaområdet ved utløpet av Drammenselva er en svært viktig naturtype (verdi A). Drammenselvas utløp er et av de mest artsrike fiskeområdene i landet og det er av nasjonal betydning å ivareta fjordbassenget og nedre deler av Drammenselva som beite-, reproduksjons- og oppvekstområde for fisk. Kantsonen er sårbar for inngrep og gruntvannsområdene er verdifulle. Langs strandlinjen ved Brakerøya er det flere naturtyper som grenser til eller ligger innenfor planområdet

Det har i 2017 vært gjort tildekking i sedimenter innerst i bukten ved Brakerøya da sedimentene var tungt forurenset av tjære.

Det er et gruntvannsområde i ytre bukt mot elva som sees godt på flyfoto og avgrenset i figur 1 under. Denne ble først kartlagt i juli 2019 (og inngikk ikke i tiltaksplanen), og vi gjengir derfor her den informasjonen som HSØ sendte oss per epost 02. september 2019.

Hele dette gruntvannsområde ligger på rundt 1 meters dyp ved lavvann og i kanten går det bratt ned til flere meter i ytterkant mot elva og i kantene inne i bukta ned til ca. 1.5 til 2 m. Hele gruntvannsområdet i ytre bukt må anses som viktig naturtype av nasjonal verdi (A-verdi), og kanten mot elva er hotspotarealet der forekomst av rødlistede planter er størst. Her ble det funnet store mengder granntjernaks (sterkt truet art) og *Nitella opaca* (både hann- og hunnplanter, hvorav noen få er belagt). I tillegg ble det påvist mindre mengder av vasspest, tusenblad, nålesivaks, sylblad, stivt brasmegras (storsporer sjekket i lupe), krypsiv (vassformen) og kystvassoleie.

Innenfor gruntvannsområdet er det mye algevekst og selv om det forekommer spredt sjeldne arter som utenfor, så er det ingen verdifulle undervannsenger.

Fig. 1. Gruntvansområdet markert i blått.

HSØ mener at den planlagte utfyllingen i bukta vil ikke gå direkte utover naturtypen i ytre bukt og de anser derfor tiltaket som neglisjerbart. Men de mener også at utfyllingen vil endre på sedimentasjons- og strømningsforholdene over gruntvansområdet som utgjør naturtypen og dermed kan tiltaket medføre negative endringer for naturtypen. Dette anser HSØ som lite trolig, men det bør ved prosjekteringen av den endelige utformingen av ny sandstrand utredes hvordan dette kan gjøres på en slik måte at gruntvansområdet beskyttes og det stimuleres til en god utvikling av naturgrunnet også i gjenværende del av bukta innenfor gruntvansområdet.

Høringsinnspill

Tiltaksplanen har vært på høring, sammen med søknaden om gjenvinning av forurenset betong og teglavfall på samme tomt. Høringen ble avsluttet 26. april 2019, og vi fikk inn tre høringsinnspill:

Kystverket

Kystverket kommenterer at det er kommunal havnemyndighet som vurderer og eventuelt fatter vedtak etter havne- og farvannsloven ved søknad om utfylling i bukta der Nørstebekken leder ut i dag.

Buskerud fylkeskommune

Fylkeskommunen sammen med Norsk Maritimt Museum har gjort oppmerksom på potensialet for funn av kulturminner fra tiden 1600-1800 tallet, jf. kml. § 14. Både mellom og under den eksisterende bygningsmassens fundamenter kan det være bevart funn som vil være å regne som fredet.

Fylkeskommunen vil også påpeke at dersom graving skjer i forurenset masse, som det er redegjort for på sykehustomta, bør risiko for helsesituasjon ved gjennomføring av mulige arkeologiske

utgravninger også inngå i tiltaksplanen til utbygger. Dette vil også gjelde en eventuell funnhåndtering i ettertid (funnvask).

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet ser det som generelt positivt at det gjøres tiltak for å forbedre miljøtilstanden i indre Oslofjord, men tiltak i forurenset grunn kan også medføre spredning av miljøgifter.

Fiskeridirektoratet er opptatt av at dette ikke skal lede til at viktige naturverdier ødelegges eller miljøgifter slippes ut eller spres i naturmiljøet. Fiskeridirektoratet oppfordrer Miljødirektoratet å stille strenge krav til å redusere utslipp fra tiltaket. Fiskeridirektoratet er spesielt bekymret for utslipp av miljøfarlige stoffer i gyte- og oppvekstområder for marine organismer og i områder der det ligger fiskerier.

Fiskeridirektoratet skriver videre at omsøkte tiltak er tenkt gjennomført i, eller i alle fall nær, et gruntvannsområde i strandsonen. Grunne bløtbunnsområder - herunder også åleggssområder, utgjør viktige beiteområder for mange arter av fisk og fugl. Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene de befinner seg. Mudring, forurensning og partikkelspredning vil endre produktiviteten og det biologiske mangfoldet i det området som blir berørt - varig eller for en kortere periode. Dersom Miljødirektoratet gir tillatelse til omsøkte tiltak, mener Fiskeridirektoratet at Miljødirektoratet må sette krav slik at tiltakene gjennomføres på en så skånsom måte som mulig, og at omkringliggende miljø påvirkes i så liten negativ grad som mulig. Kontaminerte masser må ikke havne i sjø. Fiskeridirektoratet ønsker at eventuelle arbeider i sjø kun foregår i høst-/vinterhalvåret når livet i sjøen er mest i ro, og sannsynligheten for å gjøre skade på naturmiljøet er minst.

Helse Sør Øst sine kommentarer til høringsinnspillene

Kystverket: HSØ har ingen kommentarer til denne, og tar uttalelsen til etterretning.

Buskeruds fylkeskommune: HSØ er kjent med de arkeologiske forholdene som påpekes. HSØ viser til e-post fra rette myndighet for kulturminner under vann (jf kulturminneloven §14), Norsk maritimt museum, v/konservator Jørgen Johannessen 1. mars 2019. HSØ takkes for god oppfølging samtidig som det bekreftes av Norsk maritimt museum at det kun er meldeplikt ved tiltaket. HSØ tar meldeplikten til etterretning.

Fiskeridirektoratet: HSØ opplyser om at det er gjennomført en innledende kartlegging av naturgrunnet i bukta og det vil bli gjennomført en ny kartlegging i vekstsesongen, dvs. vår/forsommer 2019. HSØ vil bruke kartleggingen for å utrede hvordan utfyllingen kan gjennomføres på en skånsom måte slik at det biologiske mangfoldet ikke forringes.

Som svar på fiskeridirektoratets ønske om strenge krav til å redusere utslipp, henviser HSØ til at det ved gjennomføring av grunnarbeidene ikke skal forekomme noen ukontrollerte utslipp til resipienten. Alt anleggsvann skal gå gjennom et renseanlegg før utslipp. HSØ mener at foreslåtte grenseverdier i tiltaksplanen for det rensede utslippsvannet vil sikre at utslippsvannet ikke vil kunne representere noen potensiell fare for mennesker eller marint liv.

Det vil gjennomføres avbøtende tiltak for å forhindre spredning til resipient (sjø) ved mellomlagring av masser.

Miljødirektoratets vurdering

Forurensningsomfanget og behov for tillatelse til bygging og graving

Brakerøya industritomt er forurenset med bl.a. PCB, PAH, tungmetaller og olje. Det er utarbeidet en tiltaksplan for bygging av nytt sykehus, som konkluderer med at det er behov for tiltak i flere deler av området, grunnet endret arealbruk. Det er også behov for å håndtere forurenset grunn og anleggsvann under tiltaksfasen på en sikker måte, slik at tiltaket ikke gir en uakseptabel spredning av partikulært materiale eller miljøfarlige stoffer til vann. Det er behov for å sette vilkår til gjenvinning av masser innenfor tiltaksområdet, til kontroll og overvåking under og etter tiltaket, samt til rapportering og registrering av tiltaket.

Miljødirektoratet vil i dette vedtaket kun gi tillatelse til bygge og gravearbeider på land. Vi gir ikke tillatelse til utfylling i sjø grunnet behov for bedre informasjon og beskrivelse av tiltaket knyttet til vurderinger i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven. Se mer om dette i avsnitt *vurderinger gjort opp mot naturmangfoldloven, -utfylling i sjø*.

Vurderinger gjort opp mot vannforskriften og naturmangfoldloven

Vi har lagt prinsippene i §§ 8-12 i naturmangfoldloven til grunn for de vurderinger som blitt gjort i tillatelsen. Vannforskriftens mål for resipientene har vært veiledende for vurderingene rundt forurensningssituasjonen.

Ved vurderingen av § 8 skal man finne ut:

- hvilket naturmangfold som kan påvirkes av tiltaket
- hvilken tilstand dette naturmangfoldet har
- hvilke effekter tiltaket vil ha på naturmangfoldet

Utfylling i sjø

Vi mener at faktagrunnlaget i søknaden og i informasjonen som kom inn den 2. september 2019, er for dårlig for å kunne vurdere påvirkningen på naturmangfoldet som utfylling i sjøen har. Vi må særlig få mer informasjon om og vurderinger av hvilke effekter tiltaket vil ha på naturmangfoldet, herunder det nasjonalt viktige gruntvannsområdet utenfor tomten. HSØ må derfor sende en ny samlet søknad for utfylling i sjø. Søknaden skal inneholde informasjonen/vurdering av naturmangfoldet som er oppgitt i søknaden datert 21. mars 2019, som er sendt per epost 2. september 2019, samt punktene listet opp under:

- Kart med den omsøkte utfylling utmerket. I samme kart skal dere også markere gruntvannsområdet, samt hvor de rødlistede artene vokser/er.
- Beskrivelse av effekter av tiltaket, herunder risiko for at gruntvannsområdet blir endret eller forsvinner da strømnings- og sedimentasjonsforholdene endres, samt risiko for skader på naturmangfoldet under selve tiltaket.
- Avbøtende tiltak som skal iverksettes under utfylling. Dette kan f. eks. være siltgardin rundt hele eller deler av gruntvannsområdet.
- Tidsperiode tiltaket kan gjennomføres i (f. eks. kun under vinterhalvåret, se høringsinnspill fra fiskeridirektoratet)
- Forslag til overvåkingsprogram under og etter gjennomføring av tiltak.

Bygge- og gravearbeider på land

Ettersom det ikke er funnet noen sårbare eller rødlistede arter på Brakerøya industritomt, samt at området i utgangspunktet ikke har en høy naturverdi, mener Miljødirektoratet at tiltak på land ikke har noen nevneverdige negative påvirkninger på naturmangfoldet.

Utslipp av forurenset vann fra gravegrop til sjø kan innebære en ekstra belastning på de rødlistede artene og det viktige gruntvannsområdet utenfor tomten. Det er derfor viktig at valget av utslippspunkt legges tilstrekkelig langt bort fra gruntvannsområdet, slik at hverken de enkelte plantene eller gruntvannsområdet som habitat påvirkes negativt av utslippet i nevneverdig grad. Vurderingen av dette skal dokumenteres i henhold til vilkår 5 e. Vi har også tatt hensyn til at området får en samlet belastning (jf. Naturmangfoldloven § 10) fra dette tiltak, diffus avrenning fra land, forurensning som kommer med Drammenselva, samt forurensete sediment. Derfor har vi satt strenge vilkår til utslipp av forurensende stoffer. På sikt vil tiltaket på land minke belastningen fra forurensning på gruntvannsområdet.

Vi mener at faktagrunnlaget er godt nok for tiltakene på land, og at § 8 i naturmangfoldloven er oppfylt. § 9 (føre-var) kommer derfor ikke til anvendelse her. Forurensers betaler-prinsippet ligger til grunn for vedtaket (jf. naturmangfoldloven § 11) og kraven vi stiller til rensning av utslipp forutsetter at utslippene skal renses så godt det lar seg gjøre (jf. naturmangfoldloven § 12).

Vannforskriften

Vi mener at vilkårene i denne tillatelse, herunder akseptkriterier for forurensende stoffer i jord, samt grenseverdier for utslipp av anleggsvann, er tilstrekkelig strenge for å ikke forringe miljøtilstanden i Drammensfjorden i henhold til vannforskriftens krav til god økologisk og kjemisk tilstand. Vi mener at tiltakene på sikt vil være med på å forbedre vannkvaliteten i Drammensfjorden.

Vurdering av tiltaksplanen for bygge- og gravearbeider på land

Det er gjennomført et stort prøvetakingsprogram over flere år. Data fra opprydningsarbeidene i 2011 og overvåking etter dette er også tatt med inn i arbeidet med tiltaksplanen. Miljødirektoratet mener at området er godt nok prøvetatt for å kunne si noe om helse og miljørisikoen som massene utgjør. Noe ekstra prøvetaking under stående bygg må gjøres, dette er beskrevet i tiltaksplanen. For gjenvinning av oppgravde masser har vi stilt krav til prøvetaking og kontroll i vilkår 6 a.

Vi er i hovedsak enig med HSØ om det foreslåtte opprydningsnivået, og om risikovurderingen som er gjort med hensyn til helse og spredning. Vi er fornøyd med at HSØ har tatt hensyn til forskjellige bruksområder og dermed forskjellig eksponering innenfor tiltaksområdet. De har f. eks. delt opp sykehusområdet i psykiatribygg -der mennesker bor og oppholder seg i lang tid, og øvrige sykehusbygg, -der man oppholder seg kun på dagtid eller i kortere tidsperioder. Vi vurderer det som hensiktsmessig å sette strengest krav til opprydding i de områdene der mennesker oppholder seg lengst tidsperiode, i grøntområdene nærmest strandlinjen, og noe lempeligere krav til oppryddingsnivå i områdene som skal bli trafikkarealer.

Et viktig moment i utforming av denne tillatelsen er at hele området skal fylles opp med 1-3 m ikke-forurensete masser. Masser som fraktes inn til tomten skal ikke overskride normverdiene i vedlegg 1

i forurensningsforskriften kapittel 2. Akseptkriterier for jord er derfor kun satt for dypereliggende masser.

Tillatelse til graving i forurenset grunn vil bli gitt på vilkår at tiltaksplanen skal følges, unntatt der vilkårene som følger med denne tillatelsen er strengere. De endringene av vilkårene sammenlignet med hva som er foreslått i tiltaksplanen gjør vi rede for her:

1. Akseptkriterier for PCB i grunnen (vilkår 4.c)

Endring av akseptkriterier for Σ 7PCB i dypereliggende lag (sammenlignet med tiltaksplanen):

- *Trafikkarealer: 10mg/kg (endret fra 50 mg/kg)*
- *Sykehusbygg, unntatt psykiatribygg: 10mg/kg (endret fra 50 mg/kg)*
- *Psykiatribygg: 10 mg/kg (endret fra 50 mg/kg)*

Mye PCB i grunnen på Brakerøya

Brakerøya industriområde er svært forurenset av PCB, som stammer fra ABBs produksjon av transformatorstasjoner. Dette er antageligvis fortsatt Norges mest forurensete lokalitet med hensyn til PCB, til tross for at tomten har blitt ryddet opp i årene 2006-2011 til en pris på oppimot 100 mill kroner. Tiltak som fjerner PCB på denne lokaliteten er svært effektive med tanke på hvor mye PCB som fjernes, da så store mengder i høye konsentrasjoner fortsatt ligger i grunnen. Konsentrasjonene og mengdene PCB i grunnen er også mye høyere enn konsentrasjonene og mengdene i betongen som vi har gitt tillatelse til gjenbruk av.

Endring av farlig avfallsgrensen i 2017

I 2017, seks år etter at oppryddingen av Brakerøya var fullført, ble grensen for hva som er å anse som farlig avfall endret fra Σ 7PCB 50mg/kg, til TOT-PCB 50 mg/kg. Endringen kommer av en harmonisering av vårt regelverk med POPs-forordningen artikkel 7. TOT-PCB er vanligvis 2-5 ganger høyere enn Σ 7PCB. Vi mener derfor at en grense på Σ 7PCB 10mg/kg tilsvarer farlig avfallsgrensen.

Det er kun ved svært spesielle omstendigheter som vi lar farlig avfall bli liggende i grunnen etter bygg- og gravetiltak. Området blir nå utfyllt med opp til 3,5 m masser, og det vil bli vanskelig å ved et senere tilfelle å rydde opp mer.

Kost-nytttevurdering av senket grenseverdi

Dette innebærer at HSØ eventuelt må gjennomføre noe mer prøvetaking i et område (der det finnes resultater fra 1994 som viser konsentrasjoner mellom 10 og 50), og antageligvis fjerne masser i dette området. Det kan også forekomme masser med PCB under bygg i lignende konsentrasjoner. HSØ estimerer i e-post 21. august 2019, at en senking i oppryddingsgrense på Σ 7PCB til 10mg/kg, kan koste mellom 300 000- 500 000 kr.

Akseptkriterier i tillatelsen

På bakgrunn av vår praksis om å ikke la farlig avfall ligge igjen i grunnen etter en opprydding, samt at vi mener det ikke blir urimelig mye dyrere å fjerne alt over den nye farlig avfallsgrensen, endrer vi derfor akseptkriteriet for Σ 7PCB i dypereliggende lag fra 50 mg/kg til 10mg/kg i trafikkarealer og sykehusbygg unntatt psykiatribygg, samt psykiatribygg i vilkår 4 c.

I grøntarealene er det i tiltaksplanen forslått et akseptkriterium på Σ 7PCB 5 mg/kg, på bakgrunn av mer følsomt arealbruk/høyere risiko for spredning til sjø i dette området enn i de andre. Det endrer vi ikke på i vår tillatelse. Vi setter også samme akseptkriterier for alle andre stoffer som det er anbefalt i tiltaksplanen.

2. Krav til og grenseverdier for utslipp av vann fra bygg- og gravegroper til sjø (Vilkår 5 b. og f.)

Vi mener at et viktig prinsipp når man fastsetter grenseverdier for utslipp av anleggsvann, er at man skal prøve å begrense utslippet så mye som mulig. Helst skal tiltaket ikke gi større spredning enn spredningen er før tiltaket starter. Dette kan være vanskelig å overholde, da graving i forurenset grunn mobiliserer stoffer og grunnvann.

HSØ skriver i kommentaren til et av høringsinnspillene at "det ikke skal forekomme noen ukontrollerte utslipp til resipienten. Alt anleggsvann skal gå gjennom et renseanlegg før utslipp." Dette syns vi er gode prinsipper, spesielt da partikkelbunden spredning antageligvis utgjør den største miljørisikoen ved dette tiltaket, og renseanlegget bør inneholde et trinn for sedimentering. Vi har derfor stilt dette som krav i vilkår 5 b.

Vi mener at ved utregning av egnede akseptkriterier for utslipp av anleggsvann skal to prinsipper legges til grunn:

- 1) Hvor lave utslipp er det mulig å få til med tilgjengelig teknikk og til en rimelig kostnad
- 2) Hvor mye tåler resipienten av utslipp (risikovurdering av resipient).

Vi mener at tiltaksplanen har beskrevet prinsipp 2) godt og at den gjennomførte risikovurderingen er god. Det er tatt hensyn til både akutte effekter, (MAC-EQS), langsiktige effekter (hvilken fortykning som må til for å oppnå AA-EQS) og totale utslipp av persistente stoffer (beregnet spredning av PCB ved tiltaket, sammenlignet med årlig spredning fra eiendommen og årlig spredning fra Drammenselva).

HSØ har derimot ikke tatt hensyn til konsentrasjonene av PAH i grunnvann i dag. Noen av de foreslåtte konsentrasjonene (akseptkriteriene) er opptil 450 ganger høyere enn maksimale PAH-konsentrasjoner som har blitt målt i grunnvannet på området under den siste overvåkingen i 2011-2013. Foreslåtte grenseverdi tar ikke hensyn til prinsipp 1) og vi mener derfor foreslåtte grenseverdier kun basert på risikovurdering (prinsipp 2) ikke er egnet. Vi endrer derfor grenseverdiene for separate PAH-er til en Sum16-PAH-grenseverdi på 8 μ g/L i vilkår 5 f. Konsentrasjonsgrensen er satt til to ganger den høyeste konsentrasjonen målt i grunnvann. For de andre stoffene har vi beholdt de foreslåtte grenseverdiene i tiltaksplanen.

3. Prøvetaking av gravemasser før omdisponering på området (Vilkår 6 a.)

Grunnen på Brakerøya er svært heterogent forurenset. Til tross for en omfattende prøvetaking, må det forventes at det kan finnes forurensing som ikke er oppdaget. Derfor er det viktig med ekstra prøvetaking av gravemasser før massene omdisponeres på området. Masser som skal fraktes bort må prøvetas i henhold til kravene ved deponiets/forbrenningsanleggets mottakskontroll. Vi gjør dere

oppmerksomme på at POPs-forordningen krever at avfall der konsentrasjonen av PCB-total overstiger 50 mg/kg, må *destrueres*.

Vi mener at prøvetaking av gravemasser skal skje som beskrevet i standard NS ISO 10381-5, men med minst 1 blandprøve per 100 m³. Vi mener tiltaksplanens foreslåtte prøvetakingstetthet er for dårlig for forholdene på Brakerøya, og stiller derfor noe strengere krav til antall blandprøver før masser gjenbrukes på området i vilkår 6 a.

4. Kontroll- og overvåkingsprogram (vilkår 6 c.)

Da det haster med å komme i gang med tiltak, gir vi HSØ et lempeligere vilkår her. Overvåking og kontrollprogram må ikke sendes inn til oss 4 uker før oppstart (slik tiltaksplanen foreslår), men så fort det lar seg gjøre, senest ved oppstart av tiltak. Programmet sendes oss kun til orientering. Dette inngår også i dokumentasjonen i henhold til internkontrollforskriften, og skal finnes tilgjengelig ved tilsyn.

5. Krav i forhold til arbeidsmiljø

Buskerud fylkeskommune har i sitt høringsinnspill ønsket at arbeidsmiljøet for de som utfører arkeologiske utgravninger tas inn i tiltaksplanen. Miljødirektoratet forutsetter at arbeidstilsynets krav skal følges, jf. vilkår 2. h. Vi stiller også krav om at det utarbeides en beredskapsplan for helse og miljø (vilkår 3 c.). Det er naturlig at det tas inn slike hensyn i beredskapsplanen.

Vedtak

Miljødirektoratet gir HSØ tillatelse til å gjennomføre tiltak i forurenset grunn på Brakerøya industriområde i Drammen og Lier kommune, i henhold til tiltaksplanen datert 21. mars 2019, og i henhold til vilkårene listet opp i vedlegget til denne tillatelsen. Tillatelsen er hjemlet i forurensningsloven § 11.

På bakgrunn av vurderingene vi har gjort opp mot naturmangfoldloven § 8, samt bruk av § 9 -føre var-prinsippet gir vi ikke tillatelse til utfylling i sjø. Jamfør også forvaltningsloven § 17. HSØ må sende oss en ny søknad om tillatelse til utfylling i sjø, som beskrevet i avsnitt *Vurderinger gjort opp mot vannforskriften og naturmangfoldloven -utfylling i sjø*, i dette brevet.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klagen bør begrunnes og skal sendes til Miljødirektoratet.

Varsel av gebyr for behandling av tillatelse

Miljødirektoratet viser til forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyrer til statskassen for Miljødirektoratets arbeid med tillatelser. Vi har foreløpig plassert saken under gebyrklasse 3, som tilsvarer kr 164 000, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Frist for å kommentere på gebyret er tre uker etter at dette brevet er mottatt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Kristine Mordal Hessen
seksjonsleder

Vanja Alling
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Multiconsult AS	Boks 265 Skøyen	0213	OSLO
Lier kommune	Boks 205	3401	Lier
Drammen kommune	Engene 1	3008	Drammen
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	Bergen
Fylkesmannen i Oslo og Viken Kystverket	Postboks 325	1502	MOSS
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007	DRAMMEN

Vedlegg

- 1 Vilkår til tillatelse til bygging og graving i forurenset grunn på Brakerøya i Drammen

Vilkår for tillatelsen

Tillatelse til bygge- og gravearbeider i forurenset grunn ved bygging av nytt sykehus på Brakerøya i Drammen

Vilkårene er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknaden til Helse Sør-Øst RHF (HSØ), samt tilleggsopplysninger innhentet under behandling av søknaden.

Vilkårene forutsetter at andre nødvendige tillatelser etter annet lovverk er på plass.

1. Tillatelsens ramme

Tillatelsen omfatter bygging og graving i forurenset grunn i forbindelse med bygging av nytt sykehus på Brakerøya, Drammen kommune.

2. Generelt

- a. Det forutsettes at tiltakene gjennomføres som angitt i tiltaksplanen av 20. mars 2019, utarbeidet av Multiconsult på vegne av Helse Sør-Øst RHF, dersom ikke annet fremgår av vilkårene i denne tillatelsen, av andre vedtak eller det på annen måte er skriftlig avklart med Miljødirektoratet.
- b. Som tiltakshaver er Helse Sør-Øst RHF (HSØ) ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.
- c. Eventuelle endringer i tillatelsen som HSØ ønsker å foreta og som kan ha miljømessig betydning, må på forhånd avklares skriftlig med Miljødirektoratet. Mindre endringer kan gjøres ved å gi en melding til Miljødirektoratet.
- d. Miljødirektoratet kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede (bl.a. dersom det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensning blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt). Miljødirektoratet har på samme grunnlag rett til, på et hvert tidspunkt, å stoppe arbeidet.
- e. Dersom den ansvarlige for tiltakene skifter i den perioden tillatelsen gjelder for, skal melding sendes Miljødirektoratet. Det gjøres oppmerksom på at eierskifte kan utløse endringer i tillatelsen i samsvar med forurensningsloven § 18.
- f. Dersom det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige bli pålagt umiddelbart å iverksette ytterligere tiltak.
- g. Dersom virksomheten skal foreta en endring som gjør det mulig å motvirke forurensningene på en bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal den ansvarlige på forhånd gi Miljødirektoratet melding om dette, jf. forurensningsloven § 19.
- h. Det forutsettes at virksomheten etterkommer de yrkeshygieneiske krav Arbeidstilsynet setter. Miljødirektoratets krav er ikke til hinder for at det, med hjemmel i annen lovgivning, kan stilles ytterligere krav til sikkerhet og arbeidsmiljø.
- i. All forurensning fra tiltaket, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter HSØ å redusere sine utslipp så langt dette er mulig. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for.
- j. Søker skal ha oversikt over de helse- og miljømessige konsekvensene som kan bli berørt av tiltaket, og ha oversikt over sårbare arter av planter, dyr, naturtyper, verne- og

friluftsområder som berøres av anlegget og hvilke avbøtende tiltak som kan bli utført for å bedre på ulempene tiltaket medfører.

3. Kontroll og beredskap

- a. HSØ plikter i.h.t. internkontrollforskriften å ha et internkontrollsystem som skal sikre at kravene i denne tillatelse, og gjeldende forskrifter overholdes. Dette omfatter bl.a. rutiner for håndtering av diffuse og akutte utslipp.
- b. HSØ skal sørge for å ha nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av akutt forurensning for all virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskapsplan skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrense virkningen av forurensningen.
- c. En detaljert beredskapsplan og plan for avbøtende tiltak for tiltaksperioden skal utarbeides. Planene skal inkludere en risikovurdering av helse- og miljøproblemer som kan oppstå under gjennomføringen av ulike aktiviteter knyttet til tiltaksarbeidene. Beredskapsplanen skal spesielt gjøre rede for avbøtende tiltak ved ekstrem nedbør/floam under tiltaksfasen. Beredskapsplan skal utarbeides før tiltakene starter og oppbevares i henhold til internkontrollforskriften.
- d. Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av virksomheten, skal den ansvarlige straks varsle brannvesenet i.h.t. *forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*.
- e. Anleggsarbeidet skal følges opp i felt av personell med nødvendig miljøfaglig ekspertise.
- f. Miljødirektoratet, eller den Miljødirektoratet bemyndiger, skal til enhver tid ha adgang til anlegget for inspeksjon.
- g. Eventuelle uønskede hendelser skal rapporteres til Miljødirektoratet snarest mulig.

4. Gjennomføring av gravearbeider og håndtering av jordmasser

- a. Masser som brukes til å fylle opp området i den øverste meteren skal være ikke-forurensede masser (konsentrasjoner av miljøfarlige stoffer skal ligge under normverdiene, jf. vedlegg 1, kapittel 2 i forurensningsforskriften).
- b. Forurensede betongmasser får kun gjenvinnes i henhold til separat tillatelse.
- c. Massene i dypere liggende lag (under 1 meter) på eiendommen skal etter opprydding tilfredsstillende følgende grenser:

Stoff (mg/kg)	Arealbruk			
	Trafikk	Sykehusbygg unntatt psykiatri	Psykiatribygg	Grøntareal
Σ7PCB	10	10	10	5
PAH16	2500	2500	850	150
Benso(a)pyren	100	100	85	15
Bensen	1000	0,12	0,026	0,05
Alifater >C8-C10	20 000	100	24	50
Alifater >C10-C12	20 000	730	170	300
Alifater >C12-C35	20 000	20 000	20 000	2000

Kvikksølv	1000	29	6,7	10
Øvrige tungmetaller	Øvre grense tilstandsklasse 5	Øvre grense tilstandsklasse 5	Øvre grense tilstandsklasse 5	Øvre grense tilstandsklasse 4

Fargene angir hvilken tilstandsklasse i henhold til TA-2553/2009 akseptkriteriene ligger innenfor.

- d. Forurenset jord kan gjenbrukes på området innenfor de rammer som er beskrevet i punkt 4 c. over. Håndtering og disponering av masser skal for øvrig skje i henhold til tiltaksplanen.
- e. Forurensede masser må ikke blandes med rene masser, og forurensede masser skal separeres med hensyn til forurensningsgrad.
- f. Skrot, avfall og gjenstander i gravemassene skal sorteres ut og leveres til godkjent avfallsmottak. Stein med synlig forurensning skal rengjøres så godt det lar seg gjøre.
- g. Ved mellomlagring av forurenset jord, skal dette foregå i henhold til tiltaksplanens kap. 9.9. Mellomlagring skal foregå slik at ikke de forurensede massene sprer forurensning. Som et minimum innebærer dette at en geotekstilduk skal hindre partikkelbunden spredning. Eventuelt avrenningsvann som oppstår skal samles opp og renses, jf. 5 c. Mellomlagring av masser med konsentrasjoner i tilstandsklasse 3 og høyere skal oppbevares på et opparbeidet område på kote +1.5, for å unngå oversvømmelse ved springflo. Dette område skal være utstyrt med membran i bunn..

5. Anleggsvann fra byggegrop og mellomager

- a. For å hindre forurensning i omgivelsene, skal HSØ foreta alle nødvendige forholdsregler for å unngå spredning av relevante helse- og miljøfarlige stoffer til miljøet. Dette gjelder også for relevante helse- og miljøfarlige stoffer som det ikke er satt spesifikke utslippsbegrensninger på i punkt 5.g.
- b. Det ikke skal forekomme noen ukontrollerte utlipp til resipienten. Alt anleggsvann fra byggegrop skal gå gjennom et renseanlegg før utlipp. Renseanlegget skal inneholde et trinn for sedimentering.
- c. Eventuelt avrenningsvann som oppstår ved mellomlagring skal renses før det kan slippes på sjøen.
- d. Annet avrenningsvann, overflatevann og drengvann skal renses hvis konsentrasjoner av suspendert stoff eller andre stoffer overskrider gitte grenseverdier i tabell 5 f.
- e. Renset vann som ikke har konsentrasjoner eller suspendert stoff over grenseverdier i tabell i vilkår 5. f. kan slippes ut i sjøen/elvemunningen. Dette skal skje på en dybde på 1-3 m under vannoverflaten, på et sted der anleggsvannet fort blir fortynnet, og der det føres bort fra land. Utslippspunktet skal være dokumentert å ikke forstyrre viktige naturtyper, herunder grunntvannsområdet rett utenfor tiltaksområdet. Ved valg av punkt skal det også tas hensyn til følsomme arter, andre verdifulle naturtyper, samt til at sedimenter som allerede har blitt ryddet opp i (innerst i bukta ved Brakerøya) ikke rekontamineres. Alternativt kan rensed vann også ledes til grunnen i en pukkfylt gravegrop som etableres i noe avstand fra elva og byggegrop, i et område hvor det ikke vil hindre annen anleggsvirksomhet eller øke spredningen fra området.

- f. Grenseverdier for påslipp av anleggsvann til sjø:

Parameter	Grenseverdi ($\mu\text{g/L}$ hvis ikke annet er angitt)
pH	6 til 9
Suspendert stoff (mg/L)	100
Alifater C ₅ -C ₆ , C ₆ -C ₈ og C ₈ -C ₁₀ (mg/L)	0,4
Alifater C ₁₀ -C ₁₂ , C ₁₂ -C ₃₅ (mg/L)	10
Benzen	500
$\Sigma\text{PCB-7}$	0,0024
PAH16	8
Arsen	85
Bly	140
Kadmium*	6
Kvikksølv	0,7
Nikkel	340
Krom Total	360
Kobber	26
Sink	60

6. Overvåking og prøvetaking under tiltak

- a. For dokumentasjon av forurensingsnivå i *oppgravde* masser som i henhold til tiltaksplanen har blitt vurdert som egnede til å omdisponeres på eiendommen, skal prøvetaking skje i henhold til standard NS ISO 10381-5. Det skal imidlertid tas minimum en blandprøve pr 100 m³ før videre disponering. I de tilfeller der massene kommer fra samme areal og inneholder de samme forurensningskomponentene i omtrentlige samme konsentrasjoner, skal følgende være gjeldende for fastsettelse av samlet tilstandsklasse:
 - i. Gjennomsnittet av analyseverdiene må ikke overskride akseptkriteriene/krav til masser i punkt 4.c.
 - ii. Ingen enkelt analyseverdi må overskride akseptkriteriene/krav til masser i punkt 4.c. med mer enn 50 prosent.
- b. Masser som fraktes inn på tiltaksområdet må være dokumentert ikke-forurensede masser, jf. vedlegg 1, kapittel 2 i forurensningsforskriften.
- c. HSØ skal gjennomføre overvåking av tiltaksarbeidene i henhold til et kontroll- og overvåkingsprogram. Programmet skal inngå i virksomhetens internkontroll. Miljøriskovurderingen og tiltaksplanen skal ligge til grunn for kontroll- og overvåkingsprogrammet. Overvåking under tiltaket skal skje i henhold til tiltaksplanens overordnede skisse. Overvåkingen skal være tilstrekkelig omfattende til å avdekke eventuell spredning av forurensning til omgivelsene i forbindelse med gjennomføring av

tiltaket. Detaljert kontroll- og overvåkingsprogram skal oversendes til Miljødirektoratet så fort som mulig, og senest før oppstart.

7. Sluttkontroll og rapportering

- a. Det skal føres oversikt over resultater fra overvåking av tiltaksarbeidene. Oversikten skal som et minimum inneholde måleresultater, eventuelle overskridelser og korrigerende tiltak.
- b. Så snart som mulig og senest seks måneder etter at tiltaket er gjennomført skal Miljødirektoratet motta en sluttrapport fra tiltaksgjennomføringen. Sluttrapporten skal gi en oppsummering av arbeidet og resultater av overvåking, og skal inneholde følgende:
 - i. Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid
 - ii. Beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene fra gjennomførte tiltak
 - iii. Dokumentasjon på at forurensede masser og avfall/farlig avfall er levert til godkjent mottak
 - iv. Kartfestet dokumentasjon på konsentrasjoner i gjenværende masser i forhold til krav til maksimale restkonsentrasjoner i dette pålegget.
 - v. Beskrivelse av resultater fra kontroll- og overvåkingsprogrammet

8. Overvåking etter gjennomført tiltak

- a. Det skal i etterkant av avslutning av tiltaket gjennomføres overvåking av om tiltaket holder mål over tid i henhold til miljømålene. Miljørisikovurderingen og tiltaksplanen skal ligge til grunn for overvåkningen.
- b. HSØ skal komme med et forslag til overvåkingsprogram, som skal oversendes til vurdering hos Miljødirektoratet snarest mulig etter at tiltaket er gjennomført og senest seks måneder etter gjennomføring. Forslaget skal inneholde en vurdering av
 - i. Hvor lang tidsperiode etter at tiltaket er gjennomført overvåkingen skal strekke seg.
 - ii. Detaljerte planer for overvåkingen, slik at omfanget av overvåkingen vil være tilstrekkelig for å avdekke om det skjer spredning av gjenværende forurensning fra tiltaksområdet til grunnvannet og videre ut i resipienten.

9. Registrering i Miljødirektoratets databaser

- a. Prøveresultater, rapporter og vedtak må registreres i Miljødirektoratets database Grunnforurensning. Dette skal gjøres i senest 3 måneder etter gjennomført tiltak. HSØ kan ta kontakt med Miljødirektoratet for en dialog om de to gamle lokalitetene bør oppdateres med en samlet ny lokalitet.
- b. Måleresultater fra vannresipienten skal registreres i vann-nett senest 3 måneder etter tiltak, samt fortløpende under overvåkingsperioden i etterkant av tiltak.